

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران
معاونت بررسی‌های اقتصادی

بازار مصرف محصولات خوراکی و غیر خوراکی در ایران طی سال ۱۳۹۶

براساس بررسی‌های صورت گرفته در این گزارش، اندازه بازار مصرف اقلام خوراکی و غیر خوراکی کشور در سال ۱۳۹۶ حدود ۷۱۸ هزار میلیارد تومان بوده که حدود ۷۵ درصد از آن مربوط به اقلام غیرخوراکی و مابقی آن نیز به اقلام خوراکی و دخانی اختصاص داشته است. در این گزارش اندازه بازار کشور در سال ۱۳۹۶، به تفکیک گروه‌های محصولات و استان‌های کشور مورد بررسی قرار گرفته و معادل دلاری آنها نیز برآورد شده است.

تهیه شده توسط فروغ کریمی امیکاسر

شهریور ۱۳۹۷

بازار مصرف محصولات خوراکی و دخانه^۱

با توجه به محاسبات انجام شده، اندازه بازار مصرف محصولات خوراکی و دخانه ایران در سال ۱۳۹۶، معادل ۱۷۹ هزار میلیارد تومان بوده است. در بین گروه های محصولات خوراکی و دخانه بزرگترین بازار مصرف را گروه «آرد، رشته، نان و فرآورده های آن» داشته است. اندازه بازار مصرف این گروه محصول در سال ۱۳۹۶ حدود ۴۱ هزار میلیارد تومان بوده که تقریباً ۲۳ درصد از کل بازار مصرف محصولات خوراکی و دخانه را دربرمی گیرد. پس از آن، «گوشت» با سهمی حدود ۲۰ درصد از کل بازار مصرف محصولات خوراکی و دخانه، بازاری با اندازه ۳۶ هزار میلیارد تومان در سال ۱۳۹۶ داشته است (نمودار ۱).

به لحاظ دلاری نیز اندازه بازار مصرف خوراکی و دخانه ایران در سال ۱۳۹۶ معادل ۴۴,۳ میلیارد دلار بوده است. اندازه بازار «آرد، رشته، غلات، نان و فرآورده های آن» معادل ۱۰,۱ میلیارد دلار و اندازه بازار مصرف گوشت نیز معادل ۹ میلیارد دلار بوده است (نمودار ۱).

نمودار ۱- بازار مصرف محصولات خوراکی و دخانه ایران در سال ۱۳۹۶ به تفکیک گروه محصولات

منبع: مرکز آمار ایران و محاسبات گزارش

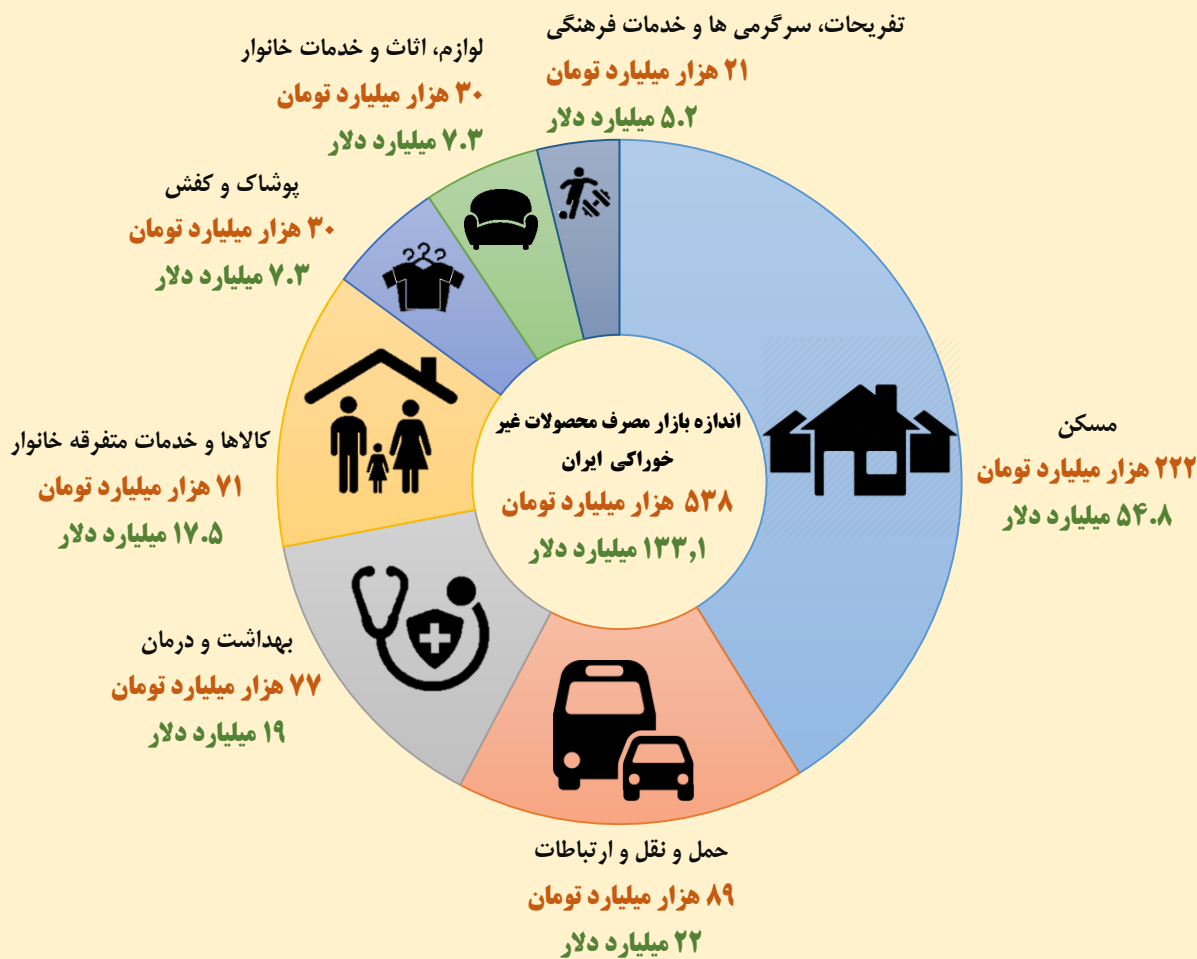
^۱ در این گزارش، بازار مصرف براساس آمارهای هزینه و درآمد خانوار شهری و روستایی در سال ۱۳۹۶ مستخرج از مرکز آمار ایران تخمین زده شده است. شایان ذکر است با توجه به اینکه آمارهای بودجه خانوار بانک مرکزی، تنها خانوارهای شهری را دربرمی گیرد، مرکز آمار ایران تنها مرجع رسمی است که آمارهای هزینه، درآمد خانوارها را به تفکیک شهری و روستایی منتشر می کند؛ اگرچه میان ارقام منتشر شده توسط این دو مرجع، تفاوت حدود ۸,۶ میلیون تومانی در هزینه ناخالص یک خانوار شهری در سال ۱۳۹۶ وجود دارد. ضمناً، نرخ های دلاری نیز بر اساس میانگین نرخ ارز بازار آزاد سال ۱۳۹۶ (۴۰۴۵۳ ریال) مستخرج از بانک مرکزی، محاسبه شده است.

بازار مصرف محصولات غیر خوراکی

در سال ۱۳۹۶، اندازه بازار مصرف محصولات غیر خوراکی ایران معادل ۵۳۸ هزار میلیارد تومان بوده است. بیشترین سهم از این بازار به بخش «مسکن» اختصاص داشته است. اندازه بازار مصرفی «مسکن» معادل ۲۲۲ هزار میلیارد تومان بوده که بالغ بر ۴۱ درصد از اندازه کل بازار مصرف غیرخوراکی کشور را از آن خود کرده است. پس از آن بخش «حمل و نقل و ارتباطات» با بازار مصرفی به اندازه ۸۹ هزار میلیارد تومان در سال ۱۳۹۶، سهمی حدود ۱۶ درصد از کل بازار مصرف غیر خوراکی کشور را به خود تخصیص داده است (نمودار ۲).

به لحاظ دلاری نیز بازار مصرف محصولات غیر خوراکی در سال ۱۳۹۶ معادل ۱۳۳,۱ میلیارد دلار بوده است. اندازه بازار «مسکن» ۵۴,۸ میلیارد دلار، بازار «حمل و نقل و ارتباطات» ۲۲ میلیارد دلار و بخش «بهداشت و درمانی» نیز بازاری به اندازه ۱۹ میلیارد دلار داشته است (نمودار ۲).

نمودار ۲- بازار مصرف محصولات غیر خوراکی ایران در سال ۱۳۹۶ به تفکیک گروه محصولات

منبع: مرکز آمار ایران و محاسبات گزارش

اندازه بازار مصرف استان ها

با توجه به بررسی های انجام شده، اندازه بازار مصرف کشور در سال ۱۳۹۶ در مجموع حدود ۷۱۸ هزار میلیارد تومان برآورده شده که حدود ۶۰۷ هزار میلیارد تومان آن مربوط به مناطق شهری بوده و حدود ۱۱۰ هزار میلیارد تومان نیز به مناطق روستایی اختصاص داشته است.

در بین استان های کشور نیز بیشترین بازار مصرف را با اختلاف بسیار زیاد نسبت به استان های دیگر، استان تهران داشته که اندازه آن معادل ۲۰۰ هزار میلیارد تومان (۴۹ میلیارد دلار) و حدود ۲۸ درصد اندازه بازار کل کشور بوده است.

پس از آن، بازار مصرف استان های خراسان رضوی و اصفهان با ۵۳ هزار میلیارد تومان و ۵۰ هزار میلیارد تومان در رده های پس از تهران قرار داشته اند.

نمودار ۳، فهرست ۵ استان اول به لحاظ اندازه بازار مصرف را نشان می دهد. اشکال ۱ تا ۳ نیز نقشه اندازه بازار کشور به تفکیک استان ها را به تصویر می کشد.

نمودار ۳- پنج استان با بیشترین اندازه بازار مصرف

منبع: مرکز آمار ایران و محاسبات گزارش

شکل ۱- اندازه بازار مصرف استانی - هزار میلیارد تومان

منبع: مرکز آمار ایران و محاسبات گزارش

شکل ۲- سهم استان ها از اندازه بازار مصرف کشور - درصد

منبع: مرکز آمار ایران و محاسبات گزارش

شکل ۳- اندازه بازار مصرف استانی - میلیارد دلار

منبع: مرکز آمار ایران و محاسبات گزارش